

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.—, — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5 poštni predal 22, telefon 2326, Čekovni račun št 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 126 • Maribor, torek, dne 6. decembra 1938 • Leto XIII

Demagoštvo v obrambo socialnih krivic

Socialistično gibanje sloni na tako zdravem in znanstveno dognanem temelju, da ga more napraviti nepotrebnim samo temeljita izprememba socialnih razmer, to je, odprava socialnih krivic. Nam te stvari ni treba pojasnjevati in utemeljevati, ker vemo, da je socialistično gibanje v tej ali oni obliki, javno v normalnih razmerah, podzemno pa v nenormalnih nujna naravna posledica.

Socialisti želimo in hočemo, da se vrši socialni boj v odkritem boju. To je, oni ki se jim godi krivica, smejo odkrito in javno povedati krivice in tudi javno zagovarjati svoje pravice in zahteve. Na drugi strani pa tudi zahtevamo, da je razumevanje za te zahteve ne le z ozirom na socialistične zagovornike, ampak predvsem zaradi tega, ker razvoj družbe zahteva, da se izvedejo temeljite reforme družbe, ki bodo omogočile, da bo vsak človek lahko živel in imel zagotovljeno eksistenco, če smo ga že spravili na svet.

Demagoško časopisje ne razpravlja o tem. Ne govori o socialnih krivicah, ne o potrebi socialne pravice. Ne, tega narod ne sme vedeti, zato objavlja laži in obrekovanja na splošno proti vsem, ki jim je socialna borba sveta.

Ni mogoče odgovarjati na psovanje reakcije proti socialistom, ker je tako nizko, da podobnega ne čujemo niti med individui takozvanega četrtega razreda.

Socialisti zahtevamo pošten boj. Socialisti smo v teh dvajsetih letih obstoja države dovolj jasno pokazali, da smo za pošteno socialno politiko, za zadoštno zaščito delavstva v političnih in socialnih vprašanjih.

Že nekajkrat smo poudarili v našem listu, da gre razvoj svojo pot naprej in nikdar ne nazaj.

Ivan Cankar:

O socializmu

... Živel sem takrat v šestnajstem okraju dunajskem. Povedal sem že, da se mi je tedaj komaj sanjalo o socialni demokraciji. Poznal sem jo iz pisanja meščanskih dnevnikov, torej prav nič drugače, kakor jo večina takomimovane »inteligence« se dandanašnji pozna in sodi. Verjeti sem moral, da socialna in demokracija na debelo in vsaki dan posebej izdaja »narod« — katerikoli »narod« ali pa vse skupaj; da zapeljuje ubogega delavca ter ga moralno kvari; da mu obeta paradiž na zemlji, o katerem sama ve, da je nedosegljiv; da se voditelji socialne demokracije pasejo in redé ob delavskih žuljih; in kolikor je vse še takih molitvic, ki jih molijo kakor vsakdanji očenaš. — Nikoli nisem imel veliko zaupanja do pameti in poštenosti meščanskih dnevnikov; do pameti še posebno ne. Zaupanje je bilo še hujše omajano, ko sem dospel sčasoma do prav zanamivega izkustva. Razložil sem namreč kmalu že od daleč organiziranega delavca od »divjaka« ne po rdečem nagelju, po krvavi kravati, temveč že po hoji, po obleki, po obrazu, po vsem vedenju; vse na njem je razodevalo ponos in samozavest, vero vase in v prihodnost — torej same čednosti, ki jih je v Slovencih preklicano malo, v slovenskem meščanstvu pa čisto nič.

(Odlomek iz Cankarja »Kako sem postal socialist«, v celoti objavljen v 19. zvezku zbr. spisov str. 3—11.)

Za narodno blagostanje

Podlaga vsemu je konzument

Narodno blagostanje mora biti namen vsake državne politike tudi v današnjih razmerah in gospodarskem sistemu. To je delavstvo vedno zahtevalo, ker le narod, ki je v dobrih socialnih razmerah, more biti zdrav in sposoben za fizično ali duhovno udejstvovanje v človeški družbi ali v državi. Prav zaradi tega vidimo, da gre politika v vseh državah, kjer soodločujejo delavska gibanja, za tem, da se dviga socialni položaj delavca, nameščenca, kmeta, obrtnika in da se dobro razvija tudi industrija.

Od te politike je odvisna kupna sila konzumenta, ki je v današnjem sistemu skoraj edina gonilna sila gospodarstva.

Vzemimo za zgled trgovca, ker na takem vzgledu najlažje spoznamo veliki pomen konzuma. Trгоvec, ki prodaja na leto, ker mu manjka konzumentov, le 200 kg sladkorja, ima prvič malenkosten dobiček in drugič je preslab odjemalec tovarne za sladkor, ki mora počivati, ker ni odjema blaga. Nekoliko drugače je, če ta trgovec prodaja 2000 kg sladkorja na leto, tedaj ima trgovec desetkrat tako velik dobiček in tovarna sladkorja mora pomnožiti svojo proizvodnjo, kar koristi tudi tam zaposlenim delavcem v toliko, da imajo kruh.

To je samo majhen primer, ki pa velja za vse gospodarstvo.

Izhodišče narodnega gospodarstva pa ostane vedno konzument in mobilizacija gospodarstva z vsemi pomočki, ki ne odira, ki je izven kartelov in umetnih verižniških organizacij. Pri nas, lahko to trdimo, ovirajo primeren napredek gospodarstva le še razni karteli.

S temi stavki smo hoteli ponazoriti stanje, ki ga imamo.

Politika narodnega blagostanja zahteva torej zaščito konzumenta predvsem in pa tudi zaščito produkcije. Enostranska zaščita bi v današnjih razmerah ne koristila mnogo. Seveda je zaščita potrebna najprej tam, kjer je najbolj potrebna; to je, potrebno je podpreti konzumenta.

Celo pri nas, kjer pravimo, da so socialne razmere urejene, imamo ljudi, rodbine, ki imajo po 400 do 700 din mesečnih prejemkov. To so delavci, nameščenci, obrtniki in kmeti. Teh je najmanj ena tretjina. Mnogo jih je, ki še teh prejemkov nimajo. Še slabše so te razmere v prav velikem delu naše južne države. Kako naj bodo ti ljudje dober konzument? Razumljivo

je, da to ni mogoče, razumljivo, da zaradi tega to ljudstvo propada in z njim gospodarstvo, ker ni nikogar, ki bi produkte rabil ali konzumiral. Razentega pa imamo umetno zvišane cene blagu, ki ga v inozemstvo prodajamo ceneje kakor doma.

Politika, ki hoče res dvigniti narodno blagostanje, ne sme biti pristranska in gledati samo na velike dobičke kapitala, ampak mora okrepiti konzumenta in z večjim konzumom pospešiti gospodarstvo, to je, dvigniti rentabilnost gospodarstva s pomnoženjo produkcije, ki je posledica dobrih konzumentov.

Naloga politike narodnega blagostanja je zaradi tega najprej dvig socialnega položaja prebivalstva, ki obstoja v tem, da se izboljša socialni položaj prebivalstva navzgor, zadostno in po potrebi v različnih pokrajinah države. Pritiskanje mezd navzdol, kakor se danes vrši, ko cene življenjskim potrebščinam rasejo, je pa napačno in ne more imeti dobrih rezultatov.

Objasnili smo v teh vrsticah svoje stališče na temelju današnjih razmer z željo, da odgovorni politiki to mnenje vpoštevajo, ker edino more v teh razmerah koristiti narodnemu blagostanju.

Iz vznemirjene Francije

Socialistična stranka v svoji vodilni vlogi.

Nastop delavstva v Franciji je bil kljub vsemu klevetanju reakcije velika manifestacija proti nameravani ukinitvi pridobitev, ki jih je delavstvo pridobilo za vlade Leona Bluma 1936. — Manifestacija, 24 urna protestna stavka, je bila močan opomin, da naj vlada poskrbi, da bodo nosili žrtve v prid pasivne državne bilance predvsem tisti, ki so pasivnost zakrivali, to je, bankirji in finančniki, ne pa delovni narod. Daladier je pod utiskom mogočne delavske akcije že dne 3. t. m. izdal odlok, po katerem morajo ostati vse kolektivne pogodbe v veljavi in vsi privatni podjetniki morajo delavstvo, ki se je udeležilo stavke, sprejeti zopet v delo. — O odpuščenih državnih nameščencev, ki so bili odpuščeni zaradi stavke, še ni dal nobene izjave in je nedvomno, da bo delavstvo zahtevalo zadoščenje tudi za te nameščence.

Socialistična stranka je v petek sklicala v pariški velodrom veliko zborovanje, na katerem sta govorila zlasti Pavel Faure in Leon Blum. Zborovanja so se udeležili vsi socialistični poslanci.

Najenergičnejše je nastopil bivši notranji minister Maks Dormoy proti netaktnemu nastopu in ukrepom vlade proti delavskemu gibanju, ki z opravičenim ogorčenjem obsoja ukrepe vlade. Istotako je ožigosal Vincent Auriol gospodarsko absurdnost naredb, ki so bile izdane. Povedal je obenem, da bodo socialistični poslanci priredili shode po vsej Franciji, da onemogočijo načrte vlade. Poslanec Faure je rekel, da bi z izvajanjem naredb vlade izgubilo delavstvo vse pravice, ki jih je pridobilo. Pripravljeni smo na boj, je rekel, da zbudimo zdrave sile naroda. Ta boj se bo nadaljeval, dokler še bo kaj žrtev splošne stavke dne 30. novembra.

Na zborovanju je govoril tudi Leon Blum, ki so ga zborovalci navdušeno pozdravili. Temeljito je pojasnil izpre-

membe, ki so se izvršile od tedaj, ko je prevzela ljudska fronta oblast. — Z ogorčenjem se spominjam tega, kar se je pozneje zgodilo. Toda poguma nisem izgubil. Vprašujemo se, če morda ne bo vse uničeno, kar smo v ljudski fronti skupaj napravili? Ali bo morda volja francoskega naroda, ki jo je manifestiral aprila 1936 res pomandrana? Ali pa ne bo morda jutri izpremenjena politična uprava države? Ob tem vprašanju Leona Bluma je zadonelo po vsej dvorani: da, izpremenjena mora biti!

Leon Blum je potem opisal dogodke zadnjih treh let. Zborovalci pa so venomer zahtevali in vzklikali: Blum na vladol!

Ob tem velikem navdušenju in bojevitosti francoskih socialistov je Blum pozval zborovalce, da prisežejo, da se bodo borili, dokler ne bodo odpravljene vsi ukrepi Daladierove vlade, ki delajo krivico francoskemu narodu. Kliče vam, je rekel, da je nastopila nevarnost za delovno ljudstvo. — Socialistična stranka z vsemi republikanskimi in demokratskimi silami skupaj, ki so ostale zveste svojim načelom, bo storila svojo dolžnost. Storimo jo vsi!

Socialistična stranka je nameravala sklicati dne 24. decembra t. l. izredni kongres, vendar pa ga utegne preložiti za kasneje, če politične razmere z ozirom na Daladierovo vlado, še ne bi dovolj dozorele.

Francoska socialistična stranka vrši oprezno svojo borbo proti reakciji, toda odločno, energično in z nepremagljivo kontinuiteto.

Nova vlada v Belgiji

bo imela tri nova ministrstva, med temi eno za oskrbo brezposelnih. V novi vladi bo 5 socialistov, 5 katoličanov, 3 liberalci in 1 general.

Nenapadalni pakt med Francijo in Nemčijo

Izjava o medsebojnem nenapadanju.

Nemški zunanji minister von Ribbentrop potuje dne 6. t. m. v Pariz, kjer podpiše izjavo o medsebojnem napadanju med Francijo in Nemčijo. Izjava pomeni normalizacijo političnih odnosov med obema državama. Obe državi priznavata državne meje ter se obvezujeta, da bosta poravnali vse spore neposredno med seboj in brez nasilnih pomočkov. Izjava se pa ne tiče mednarodnih obveznosti, ki jih Francija ima.

Rumunija proti židom

Rumunska vlada pripravlja poseben zakon, ki bo uredil židovsko vprašanje v državi. Izšla je naredba, da se morajo vsi židje nabaviti posebne izkaznice, ki jih bo izdalo notranje ministrstvo in bodo veljavne za dobo enega leta. Židje, ki ne bodo mogli kriti pristojbin za te izkaznice, bodo izgnani iz Rumunije.

Borba za pooblastilni zakon v Pragi

Za nujno ureditev najvažnejših vprašanj hoče imeti nova češkoslovaška vlada s prezidentom vred pooblastilni zakon. Takšnega zakona pa se boje zlasti Slovaki, ki stremijo za čim večjo avtonomijo. — Vsled tega so morali v Pragi že ponovno odložiti sklepanje o tem pooblastilnem zakonu. Ponedeljkovi praški dnevnik poročajo sedaj, da bo prva seja vlade v torek ponovno sklenila o spremenjenem pooblastilnem zakonu in ga na to že ta teden predložila parlamentu. S tem zakonom bo lahko novi prezident kar z dekretom spreminjal ustavne določbe, vlada pa zlasti izdajala važne gospodarske zakone brez parlamenta.

Z velikim kiržem italijanske krone je bil te dni odlikovan gradbeni minister Stosović.

Franco grozi španskim mestom

Franco je po radiu zagrozil 100 republikanskim mestom, da jih bo bombardiral. Mesta se nahajajo na republikanskem ozemlju ter namerava Franco s tem pripraviti teren za svoj pohod.

Londonški odbor za nevmešavanje razpada.

Iz londonskega odbora za nevmešavanje v špansko vojno izstopajo razni zastopniki držav. (Belgija, Danska, Šve-

dija.)

Srditi letalski napadi na Barcelono.

Nad Barcelono so izvršili Francovi letalci zadnji teden nič manje kot 50 napadov. Obramba pa je tako brezhibno delovala, da je bilo kljub temu le par smrtnih žrtev.

Nov spor med Francijo in Italijo

Demarša francoske vlade v Rimu.

V fašističnem parlamentu v Rimu je govoril zunanji minister grof Ciano o ciljih italijanske zunanje politike v bližnji bodočnosti. Fašistična zbornica je sprejela njegova izvajanja z burnim odobravanjem in vzklikala, da zahteva Italija Tunis, Džibuti, Korziko in Savojo od Francije. To se je zgodilo ob navzočnosti francoskega veleposlanika in je vzbudilo val ogorčenja v Franciji.

Francoska vlada je po svojem veleposlaniku v Rimu Francoisu Poncetu predložila grofu Cianu ostro demaršo radi dogodkov v rimski fašistični zbornici. Ciano je izjavil, da je v svojem

govoru samo tolmačil Mussolinijeve besede, parlament pa je glasno izrazil svoje mnenje.

Kakor poročajo listi, italijanska vlada odklanja odgovornost za demonstracije v parlamentu. — Govor grofa Ciana pa kaže ni vseboval ničesar, kar bi bilo žaljivo za francosko vlado, za zunanjo politiko Italije pa je merodajna samo italijanska vlada.

Francoski in italijanski tisk obširno razpravlja o tej poostritvi odnosov med obema državama. Za Chamberlainovo politiko pa je to nov hud udarec.

Delajo mir — napetost narašča

V Evropi nastaja nova nervoznost, ki jo povzroča nenadni spor med Francijo in Italijo. V rimski zbornici je namreč obsojal francosko politiko zunanji minister grof Ciano, na kar so sledili v zbornici protifrancoski vzkliki in demonstracije. Grof Ciano je poudarjal, da Italija ne odstopi od svojih ciljev, v katerih jo Francija ovira.

Giovanni Ausaldo objavlja v listu »Telegrafo di Livorno« komentar k Cianovem govoru, v katerem pravi, da hoče Italija te cilje doseči in zahteva zase Korziko, Džibuti Tunis in Savojo.

Naravno je, da so te italijanske zahteve zopet ovira za pospeševanje popolnega sporazumljenja v Evropi.

Mussolini hoče s to politiko doseči, kakor trdijo nekateri listi, uspehe v Španiji in v Sredozemskem morju, kar upa, da se mu posreči s pomočjo Chamberlaina.

Rešitev teh novih kritičnih vprašanj je prav tesno v zvezi s Chamberlainovo »mirovno« politiko v Evropi, glede katere pa še ne vemo več, kakor da je to postalo novo kritično vprašanje.

Zadnje vesti

Kako je treba voliti?

Iz Beograda poročajo, da je izdal glavni volilni odbor tolmačenje glede načina volitev: Vsak volilec mora najprej imenovati glavnega nosilca državne liste in na to srezkega kandidata, oziroma oba kandidata, če v dotičnem srezu kandidirata dva kandidata.

Rumunski fašisti so oblegali mesto Kluž

Šele sedaj je rumunska cenzura dovolila časopisom pisati o dogodkih zadnjih dni, ki so se dogodili o priliki atentata na rektorja univerze v Klužu. »Železna garda« je glasom teh vesti pred atentatom kar oblegala mesto Kluž ter izvršila bombne atentate na mestno plinaro, židovsko sinagogo itd. Pripravili so atentat na kaserne in hoteli spustiti v zrak vodovod ter se kratkoma polastiti mesta in na to oblasti v celi državi. Od tod tudi stroge vladne odredbe proti članom »Železne garde«.

Italijanski poslanci v prve bojne vrste

Skupina italijanskih fašističnih poslancev je yložila zakonski predlog v fašistovskem svetu, glasom katerega so vsi poslanci v slučaju vojske obvezni, da služijo v prvih vojni vrstah.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

Obletnica poroke

(Po črtici Roberta Ascherja sestavi T. M.) (Zakonska spalnica. Postelje si mislimo nekje za zagrinjalom. Umivalnik.)

Mož: (pride izza zagrinjala v pidžami. Se pretega in zdeha) A-a-ahm! (Potem se začne umivati in prskati.)

Žena: (pride izza zagrinjala v domači halji, še nepočesana, z moževo srajco v roki.) Tu imaš svežo srajco!

Mož: Mhm. (Se umiva in potem oblači.)

Žena: (si daje medtem opravka po sobi, predstavlja to in ono.) Ti!

Mož: No?

Žena: Ali ne bi povabila jutri sestro in svaka na obed? Popoldne pa bi šla na izlet v Limbuš?

Mož: Čemu neki, saj veš, da se za svaštvo ne navdušujem dosti. Čemu zopet nepotrební izdatki.

Žena: Pa jutri je vendar obletnica najine poroke! Si pozabil?

Mož: (jo preplašeno pogleda in zopet obrne k svojemu opravilu in sam proti sebi reče

polglasno) Nikdar ne bi verjel, da se more kaj takega tako dolgo izdržati.

Žena: Kaj si rekel?

Mož: Da nisem pozabil, moja draga. Jutri Ti bom prav gotovo čestital.

Žena: (zasmehljivo) Ti, pa meni čestital? Čemu neki? Ne meni, ampak sam sebi bi moral čestitati.

Mož: Kako to? Mislim, da sva pri poročnem prazniku oba enako udeležena.

Žena: Žalibog Ampak srečo si imel ti, jaz pa ravno nasprotno!

Mož: No, potem pa moje iskreno sožalje. Menim pa, da je za vse ženske že velika, dostikrat nezasluzena sreča, da se sploh morete poročiti, pa naj bo s komurkoli.

Žena: Hh-a! Lahko bi bila dobila sto drugih, lepših, pametnejših, bogatejših in bolj olikanih kot si ti.

Mož: To je bilo nekoč, davno, davno. (poje) Nekoč v starih časih takrat je lušno blo...

Žena: Danes bi si vse lase izruvala, če pomislim, da sem se na tebe zavrгла.

Mož: Imela si med tem dovolj časa, da bi to napako popravila.

Žena: (skoraj jokaje) In v zahvalo se zdaj še iz mene norčuješ! To imam zdaj zato, da sem najlepšo dobo svojega življenja s teboj zapravila?!

Mož: Pa ne bi bila tega storila, kdo te pa je silil?!

Žena: Ali sem jaz za teboj letala, ali ti za meno?!

Mož: Seveda! Ali mora takoj vsaka vsakega poročiti, ki enkrat za njo teče?

Žena: Žal, da si se mi takrat smilil. Menila sem, da ne bi preživel.

Mož: Kajpak! Gotovo bi bil preživel in še prav dobro!

Žena: O, če bi me vsaj ti ne vzel, kako vse drugače bi se mi danes lahko godilo!

Mož: Oho! Ali sem te jaz vzel. Sem jaz sploh koga vzel? Ti si me vzela. Pa reci če ni res!

Žena: (napihnjeno) Ti si vendar takozvani možki. Kdo pa bi te mogel prisiliti, storiti nekaj, kar bi ne maral!

Mož: Ti si me ne znal prisiliti. Saj že vsak otrok ve, kako se to napravi. Solze, večno poslavljanje vsak večer. Potem pridejo

Doma in po svetu

Selitev industrije iz Slovenije na jug. »Jugoslovanski kurir« poroča, da se namerava velik del industrije iz Slovenije preseliti v južne dele države. Vzrok te selitve je baje težnja naše industrije po večji racionalizaciji, da bi se zmanjšali stroški proizvodnje in mogli industrijski proizvodi čim ceneje in lažje razpečati v vseh krajih naše države. Nekatere industrije baje prodajajo v domačih krajih največ do 12 odst. svojih proizvodov, ostanek pa morajo izvažati v druge kraje. — Menimo, da to ne more biti glavni povod za tako dalekosežne ukrepe, ki jih namerava izvesti naša industrija in bi bilo želeli, da se ta nakana, ki bi lahko teško ogrožala gospodarstvo v Sloveniji, na vsak način prepreči.

Knez namestnik v Londonu. Nj. Vis. knez namestnik se nahaja še vedno v Londonu, kjer je imel že več razgovorov z angleškimi državniki o mednarodnem političnem in gospodarskem položaju.

Pojasnilo. »Slovenec« je objavil minuli teden očitke, da »Narodna tiskarna« noče skleniti tarifne skupnosti z grafičarsko organizacijo. — Ta vest je zakasnela, ker so že uvedeni razgovori glede tega vprašanja. Konstatirati pa moramo, da se je na oni strani vršilo pregajanje pomožnega delavstva zaradi organizacije in se večkrat skušalo tudi cepiti z raznimi obljubami organizacijo grafičarjev. Pojasnilo smo prejeli od zanesljive strani.

Nova invalidska uredba je bila te dni objavljena v »Službenih novinah«. S tem dnevom so prenehale veljati vse zakonite določbe invalidskega zakona iz leta 1929., kakor tudi tozadevni pravilniki in dopolnilne uredbe.

Dvolastniki v obmejnem pasu smejo po odredbi ministra financ nesti iz države za nakup živila za svoje hišne potrebe na dan do 100 din v kovanem denarju.

Dražba vseh vrst krzna divjadi v Ljubljani bo 23. januarja 1939. Pošiljke naj bodo naslovljene na »Divja koža«, Ljubljana, Velesej.

Italija je pristopila k pomorskemu paktu, ki je bil sklenjen leta 1936. Po določilih tega pakta Anglija ne bo gradila vojnih ladij čez 40 ton, če tega ne bodo storile druge evropske pomorske države.

Fašistične demonstracije v Budimpešti. V petek, dne 2. t. m. so vzpizorili madžarski fašisti v Budimpešti velike demonstracije in demolirali več trgovin. Čez 300 demonstrantov je bilo aretiranih. Policija je pri intervenciji morala vporabiti orožje, da je razgnala fašistične kričace.

Radi ustrelitve Codreanuja in njegovih tovarišev italijanski tisk srdito napada Rumunijo. Listi tudi poročajo o novih atentatih ki so jih uprizorili teroristi rumunske »Železne garde«.

Rumunija odklanja revizijo mej, kar bi želeli uresničiti madžarski revizionisti. Po izjavi zunanjega ministra Comnen Petresca bi rumunska vlada eventualno pristala na preselitev narodnih manjšin med obema državama.

Nemški poslanik v Rumuniji, Fabrizius, je potoval v Berlin, da poroča o zadnjih dogodkih v Rumuniji, zlasti o razpustu fašistične »Železne garde«.

Kdo so bili ustreljeni pristaši »Železne garde«? Iz Bukarešte poročajo, da so zdravniki preiskali vseh 12 ustreljenih članov »Železne garde«, ki so jih orožniki postrelili skupno z vodjo Codreanom, ko so bili hoteli uiti. — Zdravniki so ugotovili, da so bili ustreljeni sami politični zgublenci in ljudje, ki so že izgubili tla pod nogami: 20 odst. teh voditeljev je bilo že slaboumnih, 50 odst. sifilitikov in 20 odst. tuberkuloznih, kakor poroča rumunski poročevalni urad.

Požigi v Černovicah. V mestu Černovicah, bivši Bukovini, je izbruhnilo 1. decembra en dan 10 požarov v židovskih tovarnah in sinagogah. Dva požigalca so ujeli, bila sta člana »Železne garde«.

Volitve v sudetskem ozemlju, ki so se vršile v nedeljo, so podale sledeči rezultat: v 37. okrajih je bilo oddanih 1,305.095 glasov, od tega je bilo proti samo 6092 glasov. Volitev se je udeležilo tudi veliko sudetskih Nemcev, ki so zaposleni v Jugoslaviji. Iz Maribora se je prelajalo v Gradec 200 sudetskih Nemcev.

Židi iz Nemčije se bodo izselili v Ameriko. Odbor židovskega svetovnega kongresa je izdelal načrt za izselitev židov iz Nemčije, ki ni bi se izvršilo postopnjema v teku 5 let.

9000 židovskih trgovin v Nemčiji je prišlo od 1. avgusta v arijske roke.

Nemirni Tunis. V francoski koloniji Tunis v Afriki, katero sedaj zahtevajo Italijani za sebe, je prišlo v nedeljo do velikih protitalijanskih demonstracij. V Šanhaju pa so se radi novih napetosti Italijani in Francozi celo spopadli.

Angleška državnik Chamberlain in zunanji minister lord Halifax bosta dne 11. decembra uradno obiskala Rim, kjer bosta razgovarjala s Mussolinijem.

500.000 ton pšenice so nakupili angleški mlinarji v Ameriki. Pšenico bodo začeli prevažati v Anglijo v teku januarja prihodnjega leta. Za uvoz žita bo med obema državama odpravljena carina.

Rumunija noče odstopiti ozemlja Madžarski

Rumunska vlada odločno zavrača madžarsko zahtevo, da bi ji odstopila kaj od svojega ozemlja. Pripravljena pa je zamenjati madžarsko in rumunsko prebivalstvo, tako, da naseli Madžarska svoje rojake na svojem in Rumunija svoje na svojem ozemlju.

Iz Češkoslovaške

Narona stranka dela je preložila svoj ustanovni zbor od 4. decembra na 11. decembra, torej na isto nedeljo, ko bodo pri nas volitve za skupščino.

Tobačna polja v ČSR. Češkoslovaška je zgubila z odstopom slovaških delov Madžarski tudi večino svojih tobačnih plantaž, ker so gojili tobak le v najjužnejših krajih Slovaške. Odslej naprej pa ne mislijo tobaka več toliko saditi, predvsem ker ga bodo manje rabili, na drugi strani pa računajo s tem, da bodo lahko tobak kupovali iz inozemstva boljše kvalitete in za nižjo ceno kakor so ga morali plačevati za domače pridelke.

Ogromna izguba rudnikov. Sedaj so šele ugotovili v ČSR končno število zgubljenih rudnikov. Od vseh prejšnjih 241 rudnikov je ostalo Češkoslovaški le še 42 rudnikov, kar pomeni za češkoslovaško industrijo in celo gospodarstvo življenje ogromno izgubo, ki jo bodo le težko nadomestili in preboleli.

Dva Bat'ova uradnika ministra. Za novo vlado v Pragi je značilno, da jo tvorijo predvsem takozvani strokovnjaki in višji uradniki, ki navidezno ne pripadajo nobeni stranki, v resnici so pa seve vendarle zaupniki nove vladne stranke. V vladi pa ima tvrdka Bat'a kar dva svoja višja uradnika in sicer bivšega šefa propagande dr. Veverko, ki je bil že prej minister in še Dominika Čipero, ministra javnih del, ki je tudi župan mesta Zlina, kjer se nahajajo glavne tovarne Bat'e.

očetje in matere, bratje in sestre, klepetave tete in opominjajoči strici in te obdelujejo in spominjajo na dolžnosti, ki ti jih nalaga čast in tako dalje.

Žena: Sorodniki bodo vendar imeli pravico se pobrigati za bodočnost in srečo uboge- ga neizkušenega dekleta!

Mož: Tako, tako? Seveda! Zakaj pa pa se potem to preklicano sorodstvo ubogega, neizkušenega dekleta obeša za škrica falota, ki ga to ubogo, neizkušeno dekle sploh ne mara in ki lahko dobi lepših, pametnejših, bogatejših in bolj olikanih kar na ducate.

Žena: Oh! (zamahne z roko, kakor da se na take neumnosti sploh ne izplača odgovarjati.)

Mož: Se več ne spominjaš, kako sem se pri poroki tresel ko trepetlika na vodi, kakor obsojenec pred rabljam in da ste me morali vleči v cerkev iz kavarne, kjer sem si s konjakom moral navzeti korajže? (nerozumno zapenja ovratnik.)

(Konec prihodnjice)

Iz naših krajev

VOLITVE V NARODNO SKUPŠČINO

Volilno zborovanje. Minulo nedeljo popoldne se je vršilo v gostilni Lešnik v Mariji Brezji volilno zborovanje, ki ga je sklical s. Građanin Avgust. Namesto odsotnega kandidata za desni breg s. Petejana in njegovega namestnika s. Magdiča je poročal s. Jelen.

V tovarni na Sladkem vrhu je imel te dni
shod g. Franjo Žebot.

plesom. Pred pričetkom zabave je govoril
uradnik g. P. Nick o zgodovini kočevskega

ki je sama zaposlena, nima pravice do hrane.

Kotiček sodružic

O prijateljstvu.

Prijateljstvo je predprava mladim let. Takrat fantje, še bolj pa dekleta, sklepajo trdne vezi, si obetajo večno zvestobo in trdno verujejo vanjo, fant se shaja s prijateljem, dekle s prijateljico in deli z njo sto majhnih skrivnosti. Ob koncu šolskih let razbije življenje te lepe sanje, loči in razprši prijateljice na vse vetrove, v najrazličnejše poklice. Kmalu se odtuje druga drugi in če se pozneje kdaj slučajno ali namenoma snidejo, spozna vsaka, kako malo skupnih vezi je med njimi, da ima vsaka svoje lastne težnje in cilje in le malo razumevanja za drugo, da veže vse skupaj samo še kakor pajčevina tanka nit mladostnih spominov. Prijateljstva, ki so se zdela nekoč večna in neminljiva, se razprše v nič. Čim starejši postajamo, tem samotnejše je okrog nas. Čim bolj dozorevamo po letih in spoznavanju, tem bolj se rahljajo in razvezujejo prijateljski odnosi iz mladih let. Od mnogih mladostnih prijateljev ostane le redkokatero, morda eno edino. Srečen tisti, ki mu ostane vsaj eden edini človek, h kateremu se lahko zateče v veselju in žalosti, ki ve, da je nekje na svetu človek, v čigar srcu odmeva vsa njegova radost in bridkost. A tak prijatelj je redek zaklad. Večinoma mora skoraj vsak prejeti slej spoznati, da mu je iti svojo pot samega, da se ob vseh udarcih usode ne more zanašati na nikogar drugega kakor na samega sebe. Treba pa je, da se tega odrastel, dozel človek tudi določno zaveda, da se ne skuša naslanjati tam, kjer zanj ni opore. Premnogo je zakonskih žen, ki razbijejo družinsko srečo s tem, da navidezno prijateljicam razodenejo tajne, ki bi morale ostati za vselej v družini. Vsak mora zase prenašati gorje, ki mu ga naloži življenje, nikoli ne sme poskušati, kako bi ga vsaj z besedo odvalil na druge. Če je za mladega človeka bistvo prijateljstva v sestankih, razgovorih in tisočeri majhnih skrivnostih, mora biti za zrelega človeka bistvo prijateljstva v tem, zakleniti svoje gorje, a lajšati trpljenje drugih vsaj s sočutno besedo.

Proč s pravo kavo in pravim čajem!

Za pravi čaj in pravo kavo izdajo tudi v delavskih družinah še vedno čedne vsotice, ki gredo za tuj, uvožen strup, za katerega je vsak naš dinar odveč. V pravi kavi in v pravem čaju je strup, ki vpliva kvarno na živčevje in srce, če ga stalno zaužívamo, pa če še v tako majhni množini. V današnji dobi, ki stavlja tako velike zahteve na vsakega posameznika, ki terja celega človeka, zdravega na duši in na telesu, mora gospodinja gledati na to, da svojo družino odvadi prave kave in pravega čaja. To ni prav nič težko. Kavo napravimo lahko okusno tudi brez prave kave, s samimi kavinimi nadomestki. Treba je vzeti

pač čim več primesi in čim raznovrstnejše ter vse skupaj zmešati, n. pr. figovo, sladno, rženo in še razne kavne primesi. Taka mešanica da potem prav okusno kavo. Za uvoženi ruski čaj imamo najboljšo nadomestilo v našem dobrem, zdravilnem lipovem čaju. Kdor se ga navadi, sploh ne bo nikoli več vprašal po pravem čaju. Tudi mladi listi jagod in ostrožnic dajo prav tako dober čaj.

Razno

Nemški učitelji nočejo učiti verouka. Tiskovni urad nacionalno-socialistične zveze učiteljev je objavil, da nemško učiteljstvo ne bo več podučevalo verouka. Učiteljstvo utemeljuje to s tem, da se vendar ne more od učiteljev zahtevati, naj otrokom pri poduku verouka stavlja za vzor židovstvo, iz katerega je izšla krščanska ideologija in to ravno sedaj, ko vodi Nemčija boj proti vsemu židovstvu. Učiteljstvo je radi tega sklenilo, da prepuusti poduk verouka duhovnikom.

Pol milijona avtomobilov letno v Angliji. Angleška avtomobilska industrija izdeluje letno okrog 500.000 osebnih in tovornih vozov in zaposluje sedaj 1.300.000 delavcev. Avtomobilska industrija uporabi za to letno čez en mi-

Iz lastne pletarne

damske jopce	od Din 25.— naprej
moške "	od Din 35.— "
otroške "	od Din 12.— "

tudi po meri tekom 6 ur po najnovejših modelih in barvah izdeluje

„Luna“ samo Glavni trg 24

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova cesta 13

priporoča: ročne torbice, aktovke, denarnice, nahrbtnike itd. kot zelo praktična

Miklavževa darila

Posteljno perje

od Din 8.— naprej, kemično očiščeno se dobi pr

„Luna“ samo Glavni trg 24

lijon ton jekla. V prometu je sedaj 2.800.000 avtomobilov in plačujejo lastniki letno do 80.000.000 liber davka.

Največja krojaška delavnica na svetu je na angleškem v Manchesteru, kjer zaposlujejo v novi tovarni oblek 10.000 delavcev.

V novembru je 1200 novih pristopilo zavarovancev!

Pozor! Radi izredno velikega navala rojstnih letnikov 1859, 1864, 1869, 1874, 1879, 1884, 1889, 1894, 1899, 1904, 1909, 1914, 1919, 1924, 1929, — ki si hočejo v zadnjem trenutku zagotoviti ugodnost višje zavarovalne vsote, smo prisiljeni podaljšati rok za sprejem teh letnikov do 10. decembra 1938.

KARITAS Ljubljana,
Palača Vzajemne zavarovalnice

KARITAS Maribor, Orožnova 8

KINO ESPLANADE

MARIBOR — TELEFON 25-29

Slovesna otvoritev

je bila v soboto, dne 3. decembra 1938

Cenjenemu občinstvu najvljudneje naznanjamo, da je začelo naše novo najmoderneje zgrajeno in opremljeno kinopodjetje v Mariboru, Grajska ulica 5, pod imenom

KINO ESPLANADE

obratovati v soboto, dne 3. decembra.

Predvaja se film velikega formata in prekrasne vsebine

Ana Favetti

ki je posnet po slovečem romanu Valterja Hollander-ja „Svetloba v temni hiši“.

Visoka ljubezen dveh plemenitih src. Prekrasni naravni posnetki zimskega sporta v znamenitem zimskosportnem centru St. Moritzu v Švici.

V glavnih vlogah:

Brigita Horney
Mathias Wiemann

Pri tej priliki se najpristrčneje zahvaljujemo cenjenemu občinstvu za izkazano zaupanje in naklonjenost našemu dosedanemu podjetju kinu „Union“.

Obenem obveščamo cenjeno občinstvo, da bo tudi toliko priljubljeni

KINO „UNION“

obratoval nadalje — in sicer kot podružnica našega novega kina „ESPLANADE“ — toda s to spremembo, da bomo v bodoče v kinu „UNION“ prirejali ljudske predstave po najnižjih cenah, ker želimo, naj bo kino pristopen najširšim ljudskim slojem ter omogočen reden obisk kinopredstav tudi gmotno šibkejšemu občinstvu. Predvajali bomo samo prvovrstne filme ameriške, francoske, češke in deloma nemške produkcije.

Predstave:

ob delavnikih ob 16, 18.45 in 20.45 uri,
ob nedeljah in praznikih: ob 14.30, 16.30, 18.45 in 20.45 uri. - V kinu „UNION“ vsako nedeljo tudi matineja ob pol 11. uri dopoldne.

Predprodaja vstopnic dnevno: od 9.—12. in od 15. ure dalje.

Cenjeno občinstvo prosimo, da si nabavlja oziroma rezervira pravočasno vstopnice v predprodaji, a rezervirane vstopnice dvigne vsaj pol ure pred začetkom predstave. Priporočamo, se blagohotni naklonjenosti in prosimo ze številni obisk.

Z odličnim spoštovanjem

Uprava kina „ESPLANADE“